

Tekijänoikeus

D:R-95/923

3

E:16.9.1996

T: 2788

A: 22.08.1997

A oli perustanut elektronisen postilaatikon, huolehtinut sen toimivuudesta ja hyväksynyt sen käyttäjät. Postilaatikon käyttäjät olivat siirtäneet sinne tietokoneohjelmia ja kopsioineet omiin tietokoneisiinsa postilaatikkoon siirrettyjä ohjelmia.

Kysymys A:n menettelyn rangaistavuudesta tekijänoikeusrikoksena tai tekijänoikeusrikkomuksena.

Antopäivä

Nro

22.08.1997

2788

HAKIJAT JA VASTAPUOLET

- 1) [REDACTED]
- 2) Toptronics Ky, Turku
Tietoväylä Oy, Jyväskylä
Werner Söderström Osakeyhtiö, Helsinki
Microsoft Corporation, Amerikan Yhdysvallat

VASTAPUOLI

Virallinen syyttäjä, kaupunginviskaali Jouni
Peräinen ([REDACTED] valituksen osalta)

ASIA

Tekijänoikeusrikos

RATKAISU, JOHON ON HAETTU MUUTOSTA

Helsingin hovioikeuden tähän liitetty tuomio
15.6.1995 nro 3184

MUUTOKSENHAKU KORKEIMMASSA OIKEUDESSA

Valitusluvut on myönnetty 7.11.1995. Korkein oikeus on samalla määrännyt, ettei hovioikeuden tuomiota ole toistaiseksi pantava täytäntöön tai täytäntöönpanoa jatkettava.

Valituksessaan [REDACTED] on vaatinut syytteen jättämistä tutkimatta siltä osin kuin asianomistajat eivät ole vaatineet rangaistusta ja syytteiden hylkäämistä muilta osin. Lisäksi [REDACTED] on vaatinut Toptronics Ky:n ja Tietoväylä

Oy:n korvausvaatimusten jättämistä tutkimatta tai hylkäämistä ja toissijaisesti Toptronics Ky:lle tuomitun korvauksen alentamista. Vielä [REDACTED] on vaatinut, että hänet vapautetaan velvollisuudesta suorittaa oikeudenkäyntikulujen korvausta.

Toptronics Ky, Tietoväylä Oy, Werner Söderström Osakeyhtiö ja Microsoft Corporation ovat yhteisesti vaatineet hovioikeuden tuomion kumoamista ja asian jättämistä raastuvanoikeuden päätöksen varaan. Lisäksi yhtiöt ovat vaatineet [REDACTED] [REDACTED] velvoittamista korvaamaan yhtiöiden oikeudenkäyntikulut korkoineen alemmissa oikeuksissa ja Korkeimmassa oikeudessa.

[REDACTED] toiselta sekä Toptronics Ky, Tietoväylä Oy, Werner Söderström Osakeyhtiö ja Microsoft Corporation erikseen toiselta puolen ovat vastanneet toistensa valituksiin. Virallinen syyttäjä on antanut häneltä pyydetyn vastauksen.

[REDACTED] on 23.10.1995, 5.1.1996 ja 2.5.1996, eli muutoksenhauille säädetyn määräajan jälkeen, toimittanut Korkeimpaan oikeuteen kolme kirjelmää liitteineen.

KORKEIMMAN OIKEUDEN RATKAISU

Käsittelyratkaisu

[REDACTED] muutoksenhauille säädetyn määräajan jälkeen Korkeimpaan oikeuteen toimittamat kirjelmät liitteineen jätetään ottamatta huomioon, koska niiden huomioon ottamiseen

ei ole erityistä syytä.

6

Maksuton oikeudenkäynti

[REDACTED] pyynnön johdosta Korkein oikeus määrää [REDACTED] myönnetyn maksuttoman oikeudenkäynnin lakkaamaan 15.6.1995 lukien ja kumoaa asianajaja Aarne Tenkaselle annetun avustajan määräyksen.

Pääasia

Perustelut

Virallinen syyttäjä on raastuvanoikeudessa kertonut, että [REDACTED] oli 15.10.1990 - 2.11.1991 Helsingissä tahallaan ansiotarkoituksessa luvattomasti valmistanut 1410 kappaaleesta tietokoneohjelmia, joihin yksinoikeus Suomessa on ollut eräillä yhtiöillä, kappaleita kopioimalla ohjelmat yleisessä käytössä olleeseen mikrotietokoneeseen ja saattanut tietokoneohjelmat yleisön saataviin levittämällä niitä pitämästään edellä mainitusta mikrotietokoneille tarkoitusta elektronisesta postilaatikosta yleisön keskuuteen. Korvauksena ohjelmien kopioimisesta elektronisesta postilaatikosta käyttöönsä oli postilaatikon käyttäjien pitänyt kopioida postilaatikkoon omia ohjelmia yleiseen levitykseen. Alkuvuodesta 1991 lukien ohjelmien kopiointi oli lisäksi edellyttänyt 150 markan maksua vuoden käyttöoikeudesta ja 90 markan maksua puolen vuoden käyttöoikeudesta.

Edellä esittämänsä perusteella syyttäjä on vaatinut [REDACTED]

sen tuomitsemista rangaistukseen jatketusta tekijänoikeus- rikoksesta. 7

Jutun toisessa käsittelyssä, jossa [REDACTED] ei ollut henkilökohtaisesti saapuvilla, syyttäjä on raastuvanoikeudelle esittämässään kirjelmässä ilmoittanut [REDACTED] "paremminkin valmistuttaneen kappaleita, edellyttämällä, että niitä kopioidaan hänen mikrotietokoneelleen korvauksena siitä, että tietokoneelta on voinut 'imuroida' ohjelmia, sekä saattanut mainitut ohjelmat yleisön saataville levittäen niitä siten, että hänen tietokoneellaan olleista ohjelmista on voinut vapaasti ottaa kopioita. Erillisten ohjelmien lukumäärä ei siis ole 1410 kappaletta vaan 1410 kappaletta on luvattomien kopiointitapahtumien määrä".

Kun [REDACTED] ei ole ollut tuomioistuimessa henkilökohtaisesti saapuvilla silloin, kun syyttäjä on edellä mainituin tavoin tarkistanut syytettään eivätkä myöskään jutun asianomistajat [REDACTED] ollessa henkilökohtaisesti saapuvilla oikeudessa ole vaatineet hänen tuomitsemistaan rangaistukseen, ei jutussa voida tutkia onko [REDACTED] syyllistynyt muuhun rangaistavaan menettelyyn kuin siihen, johon syyttäjä jutun ensikäsittelyssä [REDACTED] ollessa tuomioistuimessa henkilökohtaisesti saapuvilla on väittänyt hänen syyllistyneen.

Jutussa on selvitetty, että [REDACTED] on perustanut kotonaan olleeseen mikrotietokoneeseen, jossa oli modeemi, niin sanotun elektronisen postilaatikon, johon voitiin olla yhteydessä puhelinlinjaa pitkin sellaisten toisten tietoko-

neiden avulla, joissa oli modeemi.

██████ tietokoneessa on ollut käytössä niin sanottu Bulletin Board System (BBS). Järjestelmän avulla on mahdollista antaa toiselta tietokoneelta puhelinlinjaa pitkin komentoja toiselle tietokoneelle. Järjestelmän avulla on myös mahdollista siirtää ohjelmia tietokoneesta toiseen ja kopioida tietokoneeseen toisessa tietokoneessa olevia ohjelmia.

██████ perustaman elektronisen postilaatikon käyttäjät ovat, paitsi käyneet postilaatikon välityksellä keskustelija, siirtäneet sinne tietokoneohjelmia omista tietokoneistaan ja kopioineet omiin tietokoneisiinsa postilaatikkoon siirrettyjä ohjelmakopioita.

██████ ei ole näytetty valmistaneen tietokoneohjelmia kopioimalla ohjelmat yleisessä käytössä olleeseen mikrotietokoneeseensa. ██████ on tosin näytetty perustaneen elektronisen postilaatikon, huolehtineen sen toimivuudesta ja hyväksyneen sen käyttäjät antamalla harkinnan jälkeen kullekin käyttäjätunnuksen. Hovioikeuden tuomiossa mainituilla perusteilla on kuitenkin jäänyt näyttämättä, että ██████ olisi toiminut ansiotarkoituksessa. Jutussa ei myöskään ole näytetty, että ohjelmien kopioiminen ██████ postilaatikosta olisi ehdottomasti edellyttänyt sitä, että käyttäjä itse olisi siirtänyt postilaatikkoon omia ohjelmakopioitaan.

Pelkästään toimimalla elektronisen postilaatikon perustajana ja ylläpitäjänä ██████ ei ole syyllistynyt syytteessä

tarkoitettuun tietokoneohjelmien kopioimiseen ja levittämiseen yleisön keskuuteen. Tämän vuoksi syyte on hylättävä.

Tuomiolauselma

Hovioikeuden tuomio kumotaan valtion varoista maksettua palkkiota lukuun ottamatta. Syyte hylätään ja [REDACTED] vapautetaan tuomitusta rangaistuksesta ja korvausvelvollisuudesta. Korkeimman oikeuden asettama täytäntöönpanokielto raukeaa.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

KORKEIN OIKEUS

Olavi Heinonen

Anja Tulenheimo-Takki

Arvi Paasikoski

Gustaf Möller

Markku Pellinen

Kimmo Mikkola